

Naadloos van shot naar shot

LIVE FILMOPNAME
OP TONEEL

Live cinema performance is het handelsmerk van regisseur Katie Mitchell. In de voorstelling *La maladie de la mort* wordt in real-time een film van een uur gedraaid. Vloeiend glijdt het verhaal van scène naar scène en shot naar shot. De boomoperator op het toneel doet zijn best buiten beeld te blijven. | TEKST: WENDY KOOPS |

La maladie de la mort, gebaseerd op Marguerite Duras' gelijknamige roman, was afgelopen maart te zien tijdens het festival Brandhaarden van de Stadsschouwburg Amsterdam. Dit jaar stond het Parijse Théâtre des Bouffes

du Nord van de inmiddels 93-jarige theaterlegende Peter Brook centraal. Op Brooks uitnodiging regisseerde Katie Mitchell deze voorstelling, die draait om een sekswerker en een man die niet in staat is om lief te hebben.

Zij moet hem dat leren. Tussen hen ontstaat een vrij lelijk machtsspel. Welkenlang komt ze 's avonds en vertrekt ze 's ochtends. Korte, van tevoren geschoten intermezzo's tonen haar in de lift, op straat en aan zee.

"Dit zijn ongelofelijk complexe voorstellingen, het komt regelmatig voor dat er iets misgaat. Vanwege het geluid, het licht, de video of de mensen op het podium."

FOTO: STEPHEN CUMMISKEY

we gingen repeteren was de set al helemaal opgebouwd en alle apparatuur en technici werden vanaf het begin ingezet." Iedereen op de set heeft een eigen choreografie. "Het script is uitgewerkt in screenshots met de precieze informatie over de camera-instellingen, wie het shot filmt en waar de markeringen zijn. Bij ieder shot hoort een markering op het toneel." Alle shots staan in een database en iedereen heeft zijn eigen draaiboek. "Als je op de verkeerde plek staat, veroorzaak je een probleem voor iemand anders."

Schaduw

Dat ik de microfoon van de geluidshengel even in het filmbeeld zie verschijnen, is dus eigenlijk niet de bedoeling. De schaduw van de hengel die heen en weer zwiept is echter geen probleem. Zolang het maar niet op camera staat. Volgens lichtoperator Sébastien Combes heeft de boomoperator het het zwaarst van de technici op het podium. Hij moet zich concentreren op de acteurs, maar ook op de monitoren aan de zijkant van het toneel om zich ervan te vergewissen dat hij uit beeld blijft met de hengel. Het publiek ziet op het grote scherm alleen de eindmontage, de technici zien alle videostreams. Voor Combes was dit het eerste project

De man blijft achter in de kale hotelkamer, gevangen in zijn onvermogen. Acteur Nick Fletcher is de hele voorstelling op het toneel, zijn tegenspeelster Laetitia Dosch verlaat af en toe de set. Als de acteurs niet in beeld zijn, helpen ze de verschillende in zwart geklede technici mee met het voorbereiden van het volgende shot. Meubels worden verplaatst, gordijnen gaan open en dicht, kleding keer op keer uitgetrokken en weer aangedaan. Als een geoliede machine beweegt iedereen zich om en langs elkaar heen. De film op het scherm loopt ondertussen zonder onderbrekingen door.

Markeringen

"Aan de repetities gingen heel wat bijeenkomsten vooraf om uit te denken wat er precies nodig was", vertelt video-programmeur Ellie Thompson. "Toen

zijn. Het gaat ons vooral om het resultaat op het scherm."

Beeld op zwart

Thompson heeft met videodesigner Ingi Bekk het systeem ontworpen voor projector, camera's en de mediaserver die alle camera's en de van tevoren opgenomen content verwerkt. "Mijn taak bestaat er vooral uit om ervoor te zorgen dat het tijdens de voorstelling loopt zoals het hoort." Heel belangrijk daarbij zijn de back-ups voor het geval er iets misgaat en een shot niet op tijd gedraaid kan worden en het beeld op zwart gaat. In het ergste geval wordt de boel stilgelegd. Een nachtmerrie zou je denken, maar ze is er laconiek over. "Dit zijn ongelofelijk complexe voorstellingen, het komt regelmatig voor dat er iets misgaat. Vanwege het geluid, het licht, de video of de mensen op het podium. Daarvoor hebben we een procedure: iedereen kan met elkaar communiceren, dus dan lossen we het probleem op en gaan we verder." Bij deze productie is het nog nooit gebeurd. Wel bij andere voorstellingen van Katie Mitchell.

Dit is de vierde live cinema show van Mitchell waaraan Thompson meewerkt. "We hebben een systeem ontwikkeld om dit soort gecompliceerde shows in elkaar te zetten. De software die we gebruiken is QLab. Via midi sturen we alle verschillende afdelingen tegelijkertijd aan. We gebruiken veel Apple-scripts die het werk vergemakkelijken. Als mediaserver gebruiken we het Catalyst-systeem."

"Als je op de verkeerde plek staat, veroorzaak je een probleem voor iemand anders"

waarin film en theater zijn vermengd. "Eigenlijk is het belichten voor camera gemakkelijker dan voor een publiek", vertelt hij. Als het zonlicht door de openslaande deuren naar binnen schijnt, ziet dat er op beeld heel natuurgetroouw uit. In werkelijkheid had het wat kunstmatig. Combes: "De camera's zijn zo ingesteld dat ze hooggevoelig

Droog uit de douche

Hoe het systeem precies werkt, vindt ze lastig om uit te leggen. Alle shots, zo'n 200 in totaal, zijn voorgeprogrammeerd, net als de volgorde van de camera's. "Iedereen weet hoe een bepaald shot eruit moet zien en we schakelen pas naar het shot als het klaar staat. De deputy stage-manager geeft aan wanneer het shot >>

"Alle shots, zo'n 200 in totaal, zijn voorgeprogrammeerd, net als de volgorde van de camera's. "Iedereen weet hoe een bepaald shot eruit moet zien en we schakelen pas naar het shot als het klaar staat."

FOTO: STEPHEN CUMMISKEY

'live' mag. Zij geeft de cues." De uitvoering is absoluut virtuoos, vooral door het doorlopen van de film. Het enige kritiekpunt(je) wat betreft de techniek is dat het geluid sporadisch wat ver weg klinkt. De aanwezigheid van de technici en de aandacht voor het maakproces leiden de toeschouwer soms wel af, en je gaat

kijken naar discontinuïteiten. Ik raakte bijvoorbeeld uit het verhaal toen me opviel dat de vrouw droog onder de douche vandaan kwam, terwijl op de film de stralen over haar gezicht liepen. Of verbeelde ik me dat? Beide per-

inbreuk op dat wat er tussen de twee personages gebeurt. Tegelijk is het probleem dat er juist tussen hen niet echt iets warmes of sympathieks gebeurt. Geen van de personages vindt de weg naar mijn hart. Waarschijnlijk komt dat

"Na afloop bespreken we wat we kunnen verbeteren. Daarna wordt de film weer gewist"

sonages werden af en toe op intieme, kwetsbare en soms wellicht vernederende momenten gefilmd. De doelgerichte bewegingen van de technici en puur hun aanwezigheid vormen een

niet door de keuze voor live cinema performance maar door allerlei andere factoren. Thompson merkt op dat zij het vooral sterk vindt dat je door deze werkwijze ergens letterlijk op kunt inzoomen. "Door deze vorm vestig je hoe dan ook de aandacht van de toeschouwer op de details."

La maladie de la mort

Licht

Het gezelschap neemt zijn eigen halogeen- en ledarmaturen mee, inclusief dimmers (RVE Cube) en tafel (ETC Cobalt Nomad met programming wing). Van het huis wordt alleen het frontlicht gebruikt voor het het applaus.

Onder meer Par 16 ETC source 4 mini, 12 volt ledtape, Robert Juliat Lutin led-fresnels en diverse huis-, tuin- en keukenlampen

Geluid

- Main boom mic: Sennheiser Mkh 416
- 3x Sennheiser Mkh40 (twee op

toneel, één aan de badkamermuur)

- 3 zenders, dpa microfoons (één in elk kussen, één in de garderobekast)
- Interface: Focusrite RedNet 2
- Mixer Yamaha O1v96i mixer
- Playback met QLab 4

Video

Camera's: Sony PMW300
Video wordt met een MA2 lichttafel bediend vanuit Catalyst V5, die draait op een Mac Pro met AMD FirePro D500 graphic cards en externe Active Silicon Phoenix dual HD SDI capture cards. Projectie met Panasonic PTRZ12K laserprojector.

De goede hoek

Normaal is theater vluchtig en is film keer op keer te bekijken. "Iedere avond maken we de film opnieuw en ziet hij er net even anders uit", lacht Thompson. "We nemen de film wel altijd op. Iedere avond bespreken we na afloop wat we kunnen verbeteren. Daarna wordt hij weer gewist."

Zoals gezegd zijn alle cues genummerd. Iedereen noteert bij welke cue er iets fout ging. "Het gaat vaak om heel kleine details die we proberen te perfectioneren. Als de actrice op een stoel zit, moet onze stage manager de spiegel bijvoorbeeld precies in de goede hoek zetten, anders lukt het ons niet om de belichting goed te krijgen. Met dit soort precisiewerk zijn we bezig op toneel." <<